

da stod i Spidsen for Staten og vedblev at gøre det i en Række af Aar. Jeg maa sige, at det derfor forekommer mig i højeste Grad mærkverdigt, at den ærede Rigsdagsmand kunde ville fremsætte en saadan Paastand her; det er mig uforklarligt, og forsaavidt var det, jeg brugte Udtrykket „psychologisk mærkeligt“. Jeg kunde tænke mig denne Tanke fremsat andre Steder, idet man der ikke kunde komme til at imødegaae den, men det ærede Medlem maatte dog kunne indsee, at der, naar denne Sag blev bragt frem paa en saadan Maade, som det flere af ham, maatte være den stærkeste Opfordring til at eftersee, hvorledes Sagen i Virkeligheden var gaaet for sig.

Hvad nu Sagen i og for sig angaaer, skal jeg visseelig ikke her gaae ind paa den; jeg anseer det ganske vist for at være fuldstændigt overflødig; thi det er min Overbeviisning, at den hele Sag ikke paa nogen som helst Maade vil fremmes ved det Skridt, som nu er steet. Det kan maaskee i forskjellige andre Henseender have sin Betydning, og navnlig kan den hele Forhandlingsmaade i ethvert Fald have den Betydning, at den kan vise, hvad man kan fremtræde med som historisk Paastand, og hvor grundløs og ubeføjet den kan være, naar man kommer nærmere ind paa at eftersee den; det kan være muligt, at dette til Syvende og Sidst bliver det væsentligste Udbytte af den Forhandling, der har fundet Sted igaar og idag. — Den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. A. Hansen) meente, at det alligevel var Ministeriet, som var Skyld i, at det ikke var blevet til Noget med denne Sag, idet han nemlig henpegede til, at der var passeret Noget saa Dage efter den 23de Januar — jeg veed ikke, om det var den 25de eller 26de. — og at det dog ikke var muligt, at det, der dengang flere, kunde have været paavirket af den Stemning, som blev foranlediget ved Godeiernes Opræden. Jeg veed ikke, om den ærede Rigsdagsmand, efter hvad der blev oplyst af det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds (Bille), nu selv har indseet, at han i saa Henseende var i Wildfarelse; thi i saa Fald vil jeg ikke opholde mig videre derved. (S. A. Hansen: Nei!) Sa saa vil

jeg dog forsøge paa at godtgjøre, at det er en fuldstændig Misforstaaelse af ham. Det er sikkert, at Sagens Gang var denne, at der af den ærede Rigsdagsmand selv og en anden Rigsdagsmand her i Thinget blev indbragt et Lovforslag om Fæstesagen, nemlig det samme, der nu foreligger. Det er vist, at der blev nedsat et Udvalg til at forhandle om denne Sag, og da man saa, at man muligen kunde komme overeens om visse Punkter, henvendte man sig til den daværende Indenrigsminister Bang, som svarede, hvad der blev oplæst af det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds, at han endnu ikke kunde udtale sig over denne Sag, idet han først maatte afvente, hvorledes den endelig vilde stille sig og dernæst, om han til den Tid var Minister. Dermed forlod han den hele Sag om Fremme af det Forslag, der var indbragt af den ærede Rigsdagsmand og Rigsdagsmanden for Sorø Amts 2den Valgkreds. Dette er et Afsnit aldeles for sig, og det er et Afsnit, hvortil der ikke er taget fjerneste Hensyn ved alle de Forhandlinger, der her have fundet Sted. De Udtalelser, der her ere fremsatte, og som ere høist urigtige og ubeføiede, have ikke det Allermindste hemed at gøre; de have kun Hensyn til, hvad der indtraadte, da man en Maaned efter, navnlig saaavidt jeg erindrer i Landsthinget, forsøgte paa, om man ikke paa en heel anden Maade skulde kunne samle sig om en saadan Dagsorden som den, der her flere Gange er oplæst. Først da var det, at der kunde være Tale om Noget, der skulde ligne en Overenskomst imellem Rigsdagens Medlemmer og imellem Rigsdagens to Afdelinger; først da fremtræder som et Vidnesbyrd derom en Overenskomst mellem de forskjellige Interesserede i Sagen. Det var den 12te og 18de Februar, men efter den Tid havde Ministeriet ingen Anledning eller Leilighed til paa nogen som helst Maade at udtale sig om Sagen før den 18de December, og i denne Mellemtid ligger netop alt det, der nærmere er blevet forklaret af Rigsdagsmanden for Kjøbenhavns 5te Valgkreds. Det er altsaa ganske vist, at Regjeringen ligeoverfor denne Sag aldeles ikke har havt Foranledning til at udtale sig, for netop det var steet, som